

УДК 364.4(477):004]:303.4(045)

ДОСЛІДЖЕННЯ ПИТАНЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ

Салата Назар, аспірант, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0194-8480>

E-mail: nazarsalata@gmail.com

Наукова робота присвячена дослідженню стану проблем, які виникають при наданні соціальних послуг в електронній формі. Проаналізовано наукові думки з даного питання. Підтверджена практична корисність застосунку Дія. Кількість користувачів сервісу Дії щомісяця стрімко зростає, що є свідченням набуття та вдосконалення цифрових навичок населенням. Встановлено, що соціальні працівники довели свою важливість і доцільність як фахівців поряд із військовими, медиками, педагогами, психологами. Досліджено, що новим викликом і водночас життєвою необхідністю є процеси цифровізації усіх сфер життєдіяльності, в тому числі соціальної сфери.

Ключові слова: цифровізація, соціальна робота, соціальне обслуговування, соціальні послуги, бідність, соціалізація, цифрові технології, соціальний захист, трансформація.

RESEARCH ON ISSUES OF DIGITALIZATION OF SOCIAL SERVICES IN UKRAINE

Salata Nazar, PHD-student, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0194-8480>

E-mail: nazarsalata@gmail.com

The social sphere in Ukraine is being tested in the conditions of complex socio-political and socio-economic crises: decentralization reform, the coronavirus pandemic, military actions from 2014 to the present, emergency situations and natural disasters, etc. Social workers have proven their importance and expediency as specialists along with military personnel, doctors, teachers, and psychologists. The processes of digitalization of all spheres of life, including the social sphere, are a new challenge and at the same time a vital necessity.

The research focuses on examining the issues that arise in relation to delivering social services electronically. Scientific opinions on this issue have been analyzed. The practical usefulness of the Diya application has been confirmed. The number of Diya users is growing rapidly every month, which indicates that the population is acquiring and improving digital skills.

In the economy of Ukraine, there are significant changes in the forms of ownership, the political system is being transformed, but these changes do not sufficiently affect the social protection system, which has to solve many more problems than before, especially those related to poverty and unemployment.

Social protection in today's conditions is aimed not only at fighting poverty by organizing personal assistance to the poor, but also at preventing poverty by giving people the opportunity to create the foundations of social protection during their working lives.

The main thing is the fact that through social information there is a transfer of experience from previous generations to the present, from society to an individual, from an individual to an individual.

When creating a model for a national information system, a comprehensive approach is employed, considering the equilibrium of the interests of the state and society, business structures, social groups

and ordinary citizens. Similar conceptual approaches and models have been developed and implemented in practice in the USA, Great Britain, Canada, France, Japan, Germany, Finland, etc.

Keywords: *digitization, social work, social service, social services, poverty, socialization, digital technologies, social protection, transformation.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Соціальна сфера в Україні проходить випробування в умовах складних суспільно-політичних і соціально-економічних криз: реформа децентралізації, пандемія коронавірусної інфекції, військові дії із 2014 року і до сьогодні, надзвичайні ситуації і природні катаклізми тощо. Соціальні працівники довели свою важливість і доцільність як фахівців поряд із військовими, медиками, педагогами, психологами. Новим викликом і водночас життєвою необхідністю є процеси цифровізації усіх сфер життєдіяльності, в тому числі соціальної сфери.

У квітні 2021 року Кабінет Міністрів України затвердив розпорядженням № 366-р Національну стратегію створення безбар'єрного середовища в Україні до 2030 року. Прийняття цього документу є важливим етапом для сприяння інклюзивному суспільному розвитку. Метою стратегії є створення умов для всіх груп населення, забезпечення рівних можливостей для кожної людини у вираженні своїх прав та отриманні послуг на рівних з іншими. Це досягається шляхом інтегрування фізичної, інформаційної, цифрової, соціальної, громадянської, економічної та освітньої безбар'єрності в усі сфери державної політики. Одним з ключових напрямів стратегії є "Цифрова безбар'єрність", оскільки не всі громадяни мають доступ до цифрової інфраструктури та потребують розширення широкосмугового доступу в країні та комп'ютеризації громадських закладів. Крім того, цифрові публічні сервіси, такі як веб-сайти, додатки та цифрові послуги, не адаптовані достатньо для всіх груп населення, тому вони вимагають розробки та впровадження відповідних стандартів. [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню надання соціальних послуг за допомогою цифрових засобів приділяли увагу М.О. Репецька, В.П. Кохан, М.М. Петрова, Н.М. Терлецька, Д.І. Руснак, В.Л. Полярна, В.В. Рябець.

Мета статті – з'ясувати стан дослідженості питання цифровізації соціального обслуговування в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. У статті здійснено аналіз таких праць: дисертаційні дослідження, аналітичні звіти, соціологічні опитування, статті у періодичних фахових виданнях України.

Т. Костишина у своїй статті дослідила, «Соціальний захист» представляє собою комплекс економічних, соціальних та організаційних заходів, які реалізуються державою для підтримки уразливих верств населення, таких як пенсіонери, інваліди, ветерани війни, багатодітні сім'ї та інші особи з обмеженими можливостями. [1, с. 279].

Найширше формулювання дає визначення соціальному захисту опосередковано, як «спеціальну систему (інститут), що дає можливість людині реалізувати свої соціальні права в соціальній державі, при цьому соціальні права обмежуються правами на отримання матеріальних благ за певних умов у певних ситуаціях за рахунок економічних можливостей суспільства» [2].

Розвиток економіки України в контексті демократичних змін отримав визнання у Конституції як основному законі країни, що надає чітке правове регулювання суспільних відносин та цивілізоване вирішення проблем у взаємодії між особою, суспільством та державою.

Згідно з положеннями статті 46 Конституції, держава зобов'язується приймати відповідні заходи з метою забезпечення соціального захисту громадян та забезпечення належного рівня життя.

У сфері економіки України відбуваються значущі трансформації у формах власності та політичній системі. Однак ці зміни лише обмежено зачіпають систему соціального захисту, яка повинна вирішувати значно більше завдань, особливо в контексті проблем, пов'язаних із бідністю та безробіттям.

Соціальний захист в умовах сьогодення спрямований не тільки на боротьбу з бідністю шляхом організації персональної допомоги бідним, а й на запобігання бідності, надавши можливість людям створити засади соціального захисту під час свого трудового життя.

Різноманітність форм власності та розширення видів трудової діяльності призводять до вираженої поляризації населення України. З одного боку, формується клас соціальної еліти, чий дохід значно перевищує максимальну офіційну заробітну плату. З іншого боку, спостерігається падіння життєвого рівня більшості населення. [1].

Т. Єгорова-Луценко у статті вказує, «Швидкий розвиток суспільства призводить до широкого використання інформаційних технологій у всіх сферах життя, включаючи публічне адміністрування. Запровадження елементів електронного урядування стає необхідністю, оскільки це сприяє покращенню життя громадян, збільшує довіру до державних та місцевих органів влади, а також зменшує витрати часу для підприємців та громадян при отриманні послуг. На жаль, аналіз сучасної системи адміністративного обслуговування в Україні свідчить про її недостатню ефективність. Це вимагає реформування процедурного аспекту надання адміністративних послуг, оскільки за досвідом інших країн багато з них можна отримати онлайн, використовуючи відповідні інформаційні системи.» [2, с. 53].

Я. Малиновський зазначає, «Побут громадян стає все більш орієнтованим на цифрові технології, що вимагає високих стандартів від органів влади, зокрема щодо розвитку електронних форм взаємодії, прозорості та відкритості в діяльності, залучення громадян та надання публічних послуг. Поширення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій відкриває нові можливості для взаємодії та співпраці між органами влади, громадянами і підприємствами, а також для надання якісних послуг фізичним та юридичним особам. Створення доступних, прозорих, безпечних, низькооплатних, швидких та зручних електронних послуг дозволяє покращити якість та доступність публічних послуг, і великою мірою зменшити корупційні ризики. Як відзначив віце-прем'єр-міністр та міністр цифрової трансформації Михайло Федоров: «Комп'ютер не бере хабарів, тому все, що можна автоматизувати, ми автоматизуємо. Хочемо, щоб послуги були в мобільному додатку, а не лише на порталі. Хочемо, щоб послуги надавали взагалі без участі чиновників» [3, с. 2].

А. Дранник стверджує, «Сьогодні дедалі актуальнішим стає питання трансформації соціальної сфери для роботи в умовах соціальної та цифрової інформатизації. Якісна та ефективна підготовка соціальної сфери для роботи в умовах нових трансформаційних процесів, повинно бути одним із головних пріоритетів будь-якої держави» [2, с. 54].

В даній області ключовим є розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року, яке схвалило " Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери ". У цьому документі визначені основні напрями та важливі завдання цифрової трансформації соціальної сфери, зокрема, у системі соціального захисту громадян України на основі єдиних стандартів.

Розвиток цифрової трансформації соціальної сфери має на меті підвищення ефективності соціального захисту населення. Для найбільш вразливих верств населення

вкрай важливо, щоб соціальний захист громадян функціонував ефективно і був організований координовано. [4].

Г. Кулина зазначає, що в умовах розбудови сервісної держави і формування цифрового соціуму інформатизація соціальної сфери стає необхідною складовою і запорукою успішної реалізації соціальної політики, що спрямована на якісне та своєчасне задоволення потреб населення. Ініціатива спрямована на ефективне використання інформаційно-комунікаційних та цифрових сервісів для гарантування реалізації основних прав і свобод громадян, надання соціальної допомоги, розповсюдження знань і розвитку навичок з профілактики соціально небезпечних ситуацій, а також для самопомоги та взаємодопомоги. Метою є підтримка у прийнятті ефективних управлінських рішень для поліпшення якості та доступності соціальних послуг. Отже, в епоху цифровізації важливо спрямовувати всі зусилля на максимальне технологічне оновлення національних економік, використовуючи їх переваги для підвищення ефективності задоволення потреб населення у соціальному обслуговуванні та управлінні. [5].

Ф. Власенко у дисертації стверджує, що на даному етапі суспільного розвитку головну роль у соціалізації людини відіграє інформаційне середовище як опосередкована ланка між соціальною інформацією та індивідом, а його інформованість постає одним із найважливіших факторів соціалізації, який впливає на розвиток та формування вільної, творчої особистості. У даному контексті слід доповнити (уточнити) відомий теоретичний засновок марксизму про те, що особистість як продукт соціального середовища, є сукупністю суспільних відносин. Марксистська концепція людини заснована на тому, що визначальні джерела і рушійні сили розвитку особистості містяться в суспільному бутті. Ці положення слід доповнити тим, що засвоєння об'єктивних продуктів людської діяльності (і зокрема, можливості вибіркового відношення до необхідної інформації для нормальної життєдіяльності особистості в даному соціумі), зумовлює її розвиток, передбачає активну діяльність щодо розпредмечення цих продуктів людського творення та опрацювання необхідної інформації, перетворення її в знання. Слід погодитись із загальновідомою думкою, що розвиток, удосконалення людини передбачає творче засвоєння культури, процес побудови людиною власної природи [6].

Так виникає проблема співвідношення природного і соціального в людині, коли не тільки природне, яке набуває істинної якості людського природного за допомогою спілкування, комунікації (обміну потрібною інформацією) з іншими людьми, перетворюється у суспільне, а й суспільне перетворюється у природне. Таким чином, умови, необхідні для існування людини, її соціалізації створювалися нею самою шляхом встановлення специфічних відносин між членами людського роду. З даної тези можна зробити висновок: якщо людина сама створює умови свого існування, то чим вищий рівень розвитку суспільства, тим краще розкривається в людині її справжня природа. Це положення протистоїть фрейдистським і екзистенціалістським твердженням про те, що будь-яке суспільство лише викривляє, спотворює природне, органічне в людині [6].

Суспільство піклується про соціалізацію людей, здатних виконувати завдання, які ставить епоха. Тип соціальної системи визначає засоби і форми впливу на людину, яка має бути сформованою відповідно до існуючих соціально-культурних умов. У доіндустріальному суспільстві основним засобом соціалізації індивіда було наслідування встановлених традиційних зразків. Звичай регулювали поведінку людей протягом всього життя, не припускаючи нічого оригінального, довільного, вимагаючи лише вірності заповітам батьків, відтворення існуючих відносин у майбутньому [6].

З ускладненням суспільної системи такі засоби соціалізації стають недостатніми. Вони доповнюються іншими, які вже ґрунтуються на механізмі ціннісних орієнтацій: не вимагають дотримання шаблону, а є орієнтирами належної поведінки, якими індивід керується у своїй діяльності. Так, наприклад, моральна норма, відбиваючи певну

суспільну вимогу, не передбачає всіх обставин вчинку і надає певний простір для вибору. Більш високому етапові розвитку суспільства повинні відповідати інші засоби соціалізації наприклад такі, які передбачають передачу індивідам не готового зразка для наслідування і не команди для реалізації, а відповідної програми, розрахованої на творче сприйняття. Причому індивідуальні інновації (нововведення) стають необхідною умовою функціонування самого суспільства. У сучасному суспільстві можливість креативної діяльності людини надається насамперед широким доступом до різного роду інформації, завдяки чому індивід може реалізувати себе як особистість. Саме інформація, на думку дослідників постіндустріального суспільства, стає одним із найважливіших ресурсів (капіталів) сучасного суспільства, який визначає не лише розвиток соціальної системи, а й відіграє важливу роль у життєдіяльності особистості в певному соціумі. Доказом означеного може слугувати те, що останнім часом по мірі зростання значення інформації у сучасному житті, стає все більш очевидним, що циркуляція інформації у суспільстві - це головний показник розвитку соціальних, політичних, економічних інститутів людства. Будь-яка участь особи у суспільному житті пов'язана з виконанням тієї або іншої соціальної ролі у системі інформаційної взаємодії, яка охоплює всіх членів суспільства. Людина завжди виступає як учасник інформаційної взаємодії на всіх етапах цього складного процесу (виробництво, передача, споживання інформації). Таким чином, вона є суб'єктно-об'єктом учасником інформаційної взаємодії і її постійно оточує інформаційне середовище [6].

Головним постає той факт, що через соціальну інформацію відбувається передача досвіду від попередніх поколінь сучасному, від суспільства до особи, від індивіда до індивіда. Соціальний досвід передається постійно, оскільки передача знань від одного покоління до іншого виступає як засіб утримання загального зв'язку і виявлення законів соціального розвитку. Це є важливою умовою соціалізації індивіда. Це сприяє передачі новим поколінням культури, матеріальних та духовних цінностей минулого. Засвоєння відбувається на все більш високому, інноваційному рівні, що передбачає подальший розвиток та розширення отриманого досвіду і його перенесення на якісно вищий рівень.

Таким чином, кожна нова соціальна система у ході історичного розвитку створює унікальну соціальну інформацію, яка налагоджується на виробництво і найкращим чином відповідає особливостям даного суспільного устрою. У той же час до її інформаційного середовища органічно входять блоки інформації, які були опрацьовані в межах попередніх суспільств. Саме це створює передумови для засвоєння людиною досвіду попередніх поколінь і в цьому забезпечує історичну спадкоємність [6].

В. Скалацький у дисертації проаналізував, що у світі ще не створені універсальні принципи розвитку ІКТ, які б були однаково ефективними для всіх країн. Кожна держава буде стратегію інформаційного розвитку, виходячи з власних економічних, політичних, соціальних, культурних інтересів. Досвід високорозвинених країн вказує на те, що всі вони при створенні та впровадженні національних стратегій керувалися такими принципами: 1) реальне бачення цілей і методів; 2) стратегічне партнерство всіх зацікавлених сторін; 3) політична воля до втілення стратегії [7].

При розробці національної моделі інформаційного суспільства використовується комплексний підхід, що враховує баланс інтересів держави, суспільства, підприємницьких структур, соціальних груп і пересічних громадян. Подібні концептуальні підходи і моделі розроблені і втілюються на практиці в США, Великобританії, Канаді, Франції, Японії, Німеччині, Фінляндії тощо. Основні фактори, що впливають на формування моделей ІС такі:

- - економічна стратегія країни у відношенні до створення інформаційного суспільства на рівні макроекономіки;
- - ідеологічні особливості побудови інформаційного суспільства;

- - специфіка законодавства, що забезпечує (або перешкоджає) рух до інформаційного суспільства;
- характеристики національної культури і ментальності, що визначають розвиток інформаційного суспільства [7].

Політичні стратегії, характеристики національних ринків, стан інфраструктури, економічні ресурси різняться в національних моделях. Однак, незалежно від особливостей кожної країни, можна визначити дві основні тенденції:

- 1) об'єднання державних і суспільних інтересів з приватною ініціативою;
- 2) зростання міжнародної конкуренції сприяє перетворенню ринкових структур і подальшій зближеності у сфері комунікацій [7].

I. Верховод висвітлив, «Впровадження цифрових технологій розглядається як один з важливих факторів, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності національних економік. Ці технології відкривають можливості для проведення реструктуризації економіки, зменшення виробничих витрат і вартості комерційних операцій, підвищення ефективності та скорочення термінів виробництва товарів. Крім того, вони покращують якість і оперативність надання послуг, включаючи державні, сприяють впровадженню новітніх технологій і технологічних процесів, надають громадянам нові можливості у доступі до сервісів, отриманні освіти і проведенні дозвілля. Ключова роль у реалізації цифрового переходу країни повинна припадати на державу. В Україні на державному рівні визнається необхідність формування цифрової економіки, а цифрові технології розглядаються як один із важливих драйверів сталого розвитку.» [3, с. 2].

Кожне наступне покоління все більше віддає перевагу використанню електронних сервісів і засобів взаємодії.

В Україні наразі реалізується Єдина інформаційна система соціальної сфери (ІЄССС). Основними напрямками її впровадження є:

1. Створення в Україні Єдиного соціального реєстру.
2. Повна автоматизація усіх ділових процесів, пов'язаних із наданням будь-яких видів соціальної підтримки.
3. Система дасть можливість переходу соціальної сфери на електронний документообіг.
4. Значна оптимізація та скорочення часу процедури отримання соціальних виплат та послуг для громадян.

Державна цифрова трансформація, зокрема в галузі соціального захисту, дозволяє отримати через портал "Дія" сім найбільш популярних соціальних послуг. Серед них - отримання субсидій, призначення або перерахунок пенсій, отримання довідок про страховий або трудовий стаж. Щорічно більше 6 мільйонів осіб користуються цими послугами. Запит на обслуговування соціальних потреб зростає, і люди хочуть отримувати ці послуги з одного віртуального ресурсу. Наразі особистими кабінетами порталу пенсійного фонду користується 5 мільйонів осіб, з яких 1,5 мільйона - це пенсіонери, а решта - працюючі особи, які ще не отримують пенсію. Фактично, половина застрахованих осіб в країні вже обирає електронну комунікацію для вирішення питань щодо свого пенсійного майбутнього. Уряд прагне розширити цю можливість на порталі "Дія", зробити процес максимально автоматизованим та зменшити кількість необхідних документів та полів для заповнення. Основна мета - зменшити час очікування. Це особливо важливо в умовах пандемії та конфлікту, оскільки ці інновації допоможуть уникнути ризиків інфекції в чергах для літніх людей та осіб передпенсійного віку, що є надзвичайно важливим для збереження їхнього здоров'я та життя. [8, с. 35].

Н. Козіцька дослідила, «Ідея створення "держави в смартфоні" виникла у 2019 році, коли були представлені перші цифрові документи та послуги на порталі та застосунку "Дія". Процес цифровізації соціальної сфери виконується національним масштабом,

покращуючи взаємодію між державою та громадянами і підвищуючи рівень безпеки особистих даних. Це особливо актуально в умовах воєнного конфлікту, де отримання соціальних послуг стає критично важливим для багатьох груп населення, зокрема внутрішньо переміщених осіб, військовослужбовців та інших уразливих категорій. Протягом періоду воєнного стану Міністерство цифрової трансформації України, спільно з Комітетом з питань цифрової трансформації Верховної Ради України та іншими урядовими і місцевими органами, активно впроваджує цифрові технології для відновлення країни та запуску інноваційних проєктів у сфері цифрової економіки. Заслужують на визнання заходи та рішення української влади у забезпеченні соціального захисту громадян, зокрема в наданні допомоги внутрішньо переміщеним особам, компенсації витрат на тимчасове розміщення, відшкодуванні шкоди за пошкоджене майно та інше, в умовах воєнного стану.» [9, с. 277].

Для центру надання адміністративних послуг та уповноважених осіб органів місцевого самоврядування, які відповідають за облік та допомогу внутрішньо переміщеним особам, стало викликом впровадження комплексу "Соціальна громада", особливо в періоди пікового навантаження. У свою чергу, можливість отримання електронних публічних послуг через мобільний додаток "Дія" суттєво позитивно вплинула на зменшення фізичних звернень за цими послугами. Кількість користувачів "Дії" різко збільшується щомісяця, що свідчить про те, що населення набуває та удосконалює цифрові навички. Для мільйонів українців очевидною стає практична корисність додатку "Дія". [9].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. З метою переходу до цифрової системи у сфері соціального обслуговування та надання більшості соціальних послуг в онлайн-режимі, Уряд України прийняв рішення про створення та впровадження Єдиної інформаційної системи соціальної сфери, так званого Єдиного соціального реєстру. Ця система містить інформацію про всіх отримувачів соціальних виплат, пільг та інших форм соціальної підтримки. Єдина інформаційна система соціальної сфери є кроком від обласного підходу до екстериторіального принципу, особливо в умовах конфлікту та тимчасової окупації деяких районів країни. Якщо кожен громадянин знайомий з Дією, то Єдина інформаційна система соціальної сфери зазвичай використовується працівниками системи соціального захисту та державними службовцями. Ця система спрощує роботу працівників соціального захисту, підвищує ефективність надання послуг громадянам при особистих зверненнях, а також забезпечує централізоване зберігання та автоматизовану обробку інформації, визначення виплат та формування платіжних відомостей з соціальних виплат.

«У вересні 2022 року Україна приєдналася до ініціативи "Цифрова Європа", спрямованої на прискорення цифрової трансформації, економічного відновлення та наближення до впровадження цифрового безвізового режиму в Європейському Союзі. Дана програма передбачає отримання фінансування у таких напрямках: штучний інтелект, хмарні послуги, розвиток цифрових навичок, впровадження цифрових технологій в економіку та суспільство.» [9, с. 277].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Костишина Т. Соціальний захист в контексті розвитку цифрової економіки. Економічний аналіз. 2021. Том 31. № 1. С. 279 –288.
2. Єгорова-Луценко Т. П. Цифровізація системи надання соціальних послуг в Україні. Право та інноваційне суспільство: електрон. наук. вид. 2020. № 2 (15). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Yehorova-Lutsenko15.pdf> (дата звернення: 05.11.22).
3. Малиновський. В. Я. Стратегічні аспекти цифрової трансформації соціальної сфери. Урядовий кур'єр. 19.02.2021. С. 2.

4. Дранник В. А. Щодо цифрової трансформації соціальної сфери. Соціальна і цифрова трансформація: теоретичні та практичні проблеми правового регулювання : матеріали науково-практичної конференції, 10 грудня 2020 р., м. Київ. упоряд.: О.А. Баранов, В.М. Фурашев, С.О. Дорогих. С.82–83
5. Кулина Г. М. Сучасні напрямки цифровізації соціальної сфери в Україні. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 2–3 березня 2023 року : збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Вінниця: ВНТУ, 2023. 390 с.
6. Власенко Ф.П. Особливості соціалізації індивіда в умовах інформаційного суспільства (соціально-філософський аналіз): автореф. дис... канд. філософ. наук: 09.00.03. Ф.П. Власенко ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К., 2008. 30 с.
7. Скалацький В. М. Інформаційне суспільство: сучасні теорії та моделі(соціально-філософський аналіз). ВИДАВЕЦЬ Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. К., 2006. 142 с.
8. Верховод І. С. Коки цифровізації соціальної сфери України в умовах змін. Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально- трудових відносин в умовах змін : матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 9–10 вересня 2022 року). за заг. ред. Т. А. Костишиної, Л. В. Степанової. Полтава : ПУЕТ, 2022. С. 35–36
9. Козіцька Н.О. Козіцька Наталя Олександрівна. Цифровізація соціальної сфери в умовах дії воєнного стану. Облік, аналіз, аудит, оподаткування та фінансовий моніторинг в умовах глобалізаційних змін: Збірник матеріалів VIII Міжнародної науково-практичної конференції; 08 грудня 2022 року. К.: КНЕУ, 2022. С. 276–277.

REFERENCES

1. Kostyshyna T. (2021). Sotsialnyi zakhyst v konteksti rozvytku tsyfrovoy ekonomiky. Ekonomichnyi analiz. Tom 31. № 1 [in Ukrainian].
2. Yehorova-Lutsenko T. P. (2020). Tsyfrovizatsiia systemy nadannia sotsialnykh posluh v Ukraini. Pravo ta innovatsiine suspilstvo: elektron. nauk. vyd. № 2 (15). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/Yehorova-Lutsenko15.pdf>. (data zvernennia: 05.11.22) [in Ukrainian].
3. Malynovskiy V. Ya. (2021). Stratehichni aspekty tsyfrovoy transformatsii sotsialnoi sfery. Uriadovyi kur'ier. S. 2 [in Ukrainian].
4. Drannyk V. A. (2020). Shchodo tsyfrovoy transformatsii sotsialnoi sfery. Sotsialna i tsyfrova transformatsiia: teoretychni ta praktychni problemy pravovoho rehuliuвання : materialy naukovopraktychnoi konferentsii, 10 hrudnia 2020 r., m. Kyiv. uporiad.: O.A. Baranov, V.M. Furashov, S.O. Dorohykh [in Ukrainian].
5. Kulyna H. M. (2023). Suchasni napriamky tsyfrovizatsii sotsialnoi sfery v Ukraini. Suchasni tendentsii rozvytku finansovykh ta innovatsiino-investytsiinykh protsesiv v Ukraini. Materialy VI Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii 2–3 bereznia 2023 roku : zbirnyk naukovykh prats [Elektronnyi resurs]. Vinnytsia: VNTU [in Ukrainian].
6. Vlasenko F. P. (2008). Osoblyvosti sotsializatsii indyvida v umovakh informatsiinoho suspilstva (sotsialno-filosofskiy analiz): avtoref. dys... kand. filosof. nauk: 09.00.03. F.P. Vlasenko ; Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka. K. [in Ukrainian].
7. Skalatskyi V. M. (2006). Informatsiine suspilstvo: suchasni teorii ta modeli(sotsialno-filosofskiy analiz). VYDAVETS Kyiv. nats. un-t im. T.Shevchenka. K [in Ukrainian].
8. Verkhovod I. S. (2022). Koky tsyfrovizatsii sotsialnoi sfery Ukrainy v umovakh zmin. Aktualni problemy ta perspektivy rozvytku sotsialno- trudovykh vidnosyn v umovakh zmin : materialy KhIII Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii (m. Poltava, 9–10 veresnia 2022 roku). za zah. red. T.A. Kostyshynoi, L. V. Stepanovoi. Poltava : PUET [in Ukrainian].
9. Kozitska N. O. (2022). Kozitska Natalia Oleksandrivna. Tsyfrovizatsiia sotsialnoi sfery v umovakh dii voiennoho stanu. Oblik, analiz, audit, opodatкування ta finansovyi monitorynh v umovakh hlobalizatsiinykh zmin: Zbirnyk materialiv VIII Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii; 08 hrudnia 2022 roku. K.: KNEU [in Ukrainian].